

Nieuwsbrief PSH GOR bij Covid-19

Nummer 4 (10 april 2020)

Landelijk coördinatieteam PSH GOR (ARQ/Nivel /cGM /GGD GHOR NL)

IVC Psychosociale aspecten van COVID-19

In opdracht van VWS en vanuit de behoefte aan centrale en eenduidige informatieverstrekking en doorverwijzing voor de psychosociale aspecten van COVID-19, is ARQ-Impact in samenwerking met het RIVM bezig met het inrichten van een Informatie- en Verwijscentrum (IVC). Het IVC zal fungeren als een eenduidig, onafhankelijk loket waar burgers en zorgprofessionals terecht kunnen. Het zal gevuld worden met actuele-, en achtergrondinformatie over psychosociale gevolgen van de crisis, mogelijkheden bieden om daarmee om te gaan en indien nodig doorverwijzen naar hulp-, zorg- en dienstverleners.

De inhoud en vorm van het IVC zijn complementair aan bestaande regionale en lokale structuren. Momenteel wordt in samenwerking met VWS gekeken waar het IVC ondergebracht kan worden. Naar verwachting zal de link naar het IVC op de frontpage van Rijksoverheid.nl te vinden zijn. Het streven is dat het IVC begin volgende week online komt.

Nieuwe producten en informatie PSH

Folders

Alle folders zijn te vinden op de website van [ARQ Kenniscentrum Impact](#).
De word-versies van de meeste folders staan in de [PSH-groep op Kennisnet](#).

Voor zorgprofessionals

1. Informatie voor [crisisteam](#)s. [Tien tips voor mentale gezondheid in coronatijd](#).
2. Handreiking gericht op [psychosociale ondersteuning aan migranten, vluchtelingen en asielzoekers tijdens de corona-pandemie](#). Ontwikkeld door ARQ samen met Parnassia Groep en Pharos.
3. In ontwikkeling: Informatie voor GGD-medewerkers met persoonscontact (o.a. call centers): Filmpje over stressreacties en uitingsvormen van emoties/gedrag van burgers waar medewerkers mee te maken kunnen krijgen. Met tips & tricks voor (gespreks)technieken op basis van een aantal casussen (onmacht/verdriet, frustratie en instrumentele agressie). Ontwikkeld door ARQ/IVP.

Voor specifieke doelgroepen

1. Informatie voor [naasten van een zieke op de intensive care](#). Over zelfzorg en handelingsperspectieven.

Voorbeeldmateriaal

1. [Handreiking stigmatisering en COVID-19](#), bedoeld voor gemeenten en maatschappelijke instellingen. Deze is ontwikkeld door GGD Zuid-Holland Zuid.
2. Voorbeeld webpagina [over psychosociale ondersteuning van GGD Hollands Midden](#).
3. In ontwikkeling: een format voor het PSH-plan, inclusief een raamwerk van een nazorgplan voor de korte- en lange termijn.

Nieuwe producten en informatie PSH

Informatie van externe organisaties

1. [Red Cross Psychosocial Centre](#): Overzicht van flyers en documenten gericht op PSH bij COVID-19.
2. Slachtofferhulp Nederland biedt [telefonische ondersteuning aan naasten van IC-patiënten](#). Gericht op emotionele ondersteuning, praktische hulp en advies.
3. Trimbos informatieoverzicht voor zorgprofessionals over [mentale gezondheid en het coronavirus](#).
4. Trimbos informatieoverzicht voor zorgprofessionals over [jeugd en het coronavirus](#).
5. [Aandachtspunten voor behoud fysieke- en mentale inzetbaarheid van zorgprofessionals](#) (vanaf p.7). Door Landelijke Vereniging Medische Psychologie (LVMP). Een systematische review van literatuur over mentale en fysiek gezondheid bij eerdere epidemieën en pandemieën, aangevuld met kennis van experts.
6. [Collectieve rouw binnen gemeenten en de rol van de burgemeester](#): Tips door Wouter Jong en Ina Strating.
7. Hoe ervaren burgemeesters de coronacrisis? En wat zijn hun zorgen? Een verkenning onder 20 burgemeesters door het [Instituut voor Fysieke Veiligheid \(IFV\)](#).

Nieuwe informatie GOR

Antwoord op vragen en andere informatie

Behoeftetepeiling GGD'en

- Vorige week is er een mailing uitgegaan naar de GOR-procesleiders van de GGD'en om te inventariseren hoe men is aangehaakt en welke ondersteuningsbehoeften er zijn. Ongeveer 50 % van de aangeschreven GOR procesleiders heeft inmiddels gereageerd, waarvoor dank! Mocht je nog niet gereageerd hebben, hopen we dat je er toch tijd voor kunt vrijmaken. Jullie input is erg waardevol om het ondersteuningsaanbod op aan te kunnen passen.

Vragen van GGD'en

- [Tips van de RIVM corona gedragsunit over hoe je goed kunt communiceren over panelresultaten](#), te vinden op GGD GHOR kennisnet. De resultaten uit GGD panelonderzoeken kunnen positief zijn: mensen zijn veerkrachtig, hebben nog weinig behoefte aan hulp. Maar de coronacrisis houdt misschien nog wel lang aan. Hoe communiceer je dit soort resultaten zodat maatregelen niet verslappen en we aandacht houden voor kwetsbare inwoners?
- In de GOR groep op GGD GHOR Kennisnet is een vraag gesteld over welke cijfers GGD'en gebruiken om de verspreiding van het coronavirus te monitoren. Enkele voorbeelden van bronnen en dashboards met deze informatie:
<https://www.eengezonderflevoland.nl/cijfers/covid-19-corona/>
<https://ggdgroningen.incijfers.nl/dashboard/dashboard/covid-19/>
<https://www.databronnencovid19.nl>
- Vraag over de uitstroom van patiënten (voor zorghotels en thuiszorg): Kunnen er ook regionale inschattingen gemaakt worden van de uitstroom van COVID-19 patiënten uit ziekenhuizen high care en low care op de langere termijn? Deze vraag is onder de aandacht en wordt opgepakt door de modelleers van het RIVM. Wanneer er meer informatie beschikbaar is, zullen we dit met jullie delen via GGD GHOR Kennisnet.

Nieuwe informatie GOR

Lopende onderzoeken

- Verschillende GGD'en hebben een panel over corona uitgezet. Zie bijvoorbeeld de vragenlijsten van [GGD Zaanstreek-Waterland](#) en [GGD regio Utrecht](#) op GGD GHOR kennisnet.
- [GGD Flevoland](#) en [GGD Noord- en Oost Gelderland](#) hebben hun resultaten van het panel gepubliceerd. De infographics staan in de GOR groep op GGD GHOR Kennisnet.
- [Peiling Nivel consumentenpanel 'zorg en andere ondersteuningsbehoeften'](#): Uit de tweede peiling van het Nivel komt naar voren dat de behoefte aan zorg- en ondersteuning nu bij 4% van de mensen aanwezig is. Het gaat met name om informatiebehoeften en basishulp zoals hulp bij de boodschappen. In de vorige peiling van twee weken geleden ging het om 2% van de steekproef van circa 3.000 mensen. Op [deze pagina](#) staat alle informatie van het NIVEL over corona op een rij.

In de [GOR groep op GGD GHOR Kennisnet](#) kunt u alle informatie vinden die beschikbaar is. Daar kunt u ook ervaringen, producten of ideeën delen met collega's.

Inzet burgerpanels GGD'en voor gedragswetenschappelijk onderzoek

Het RIVM is door het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie gevraagd om met spoed een gedragsadviesteam in te richten. Hiervoor is een aantal hoogleraren met expertise op het gebied van gedragsverandering bij elkaar geroepen. Vanuit de GGD'en heeft Gerard Molleman van GGD Gelderland Zuid zitting genomen in dit expertiseteam. Hij heeft een voorstel gedaan om de burgerpanels van de GGD'en in te zetten voor dit onderzoek. Onderbouwing van de campagne vindt nu plaats op basis van beperkte kennis van sentimenten en soms op basis van flitspeilingen. Er is echter behoefte aan een strategie met robuuste gedragswetenschappelijke onderbouwing en waar nodig snelle reflectie en signalering hoe maatregelen en communicatie-inzet uitpakt in de dagelijkse praktijk bij verschillende doelgroepen en in verschillende settings.

Alle GGD'en zijn benaderd en zijn bereid om hun burgerpanels hiervoor in te zetten. Afgelopen maandag is er een voorstel ingediend voor de wijze waarop de burgerpanels ingezet kunnen worden.

Er is afstemming vanuit het coördinatieteam met dit initiatief, onder andere over het IVC en de rapid needs assessment (RNA) voor psychosociale aspecten. Zowel bij het RIVM als bij GGD GHOR Nederland zijn dwarsverbanden gelegd. Contactpersonen voor het gedragsadviesteam bij GGD GHOR Nederland zijn Nannah Tak en Sarah Pos.

Eerdere nieuwsbrieven

Voorgaande edities van deze nieuwsbrief PSH GOR zijn te vinden op de [website van ARQ Kenniscentrum Impact](#).

Informatie in de nieuwsbrief is gericht op GGD'en maar is mogelijk ook interessant voor andere partijen met een rol in de psychosociale hulpverlening en gezondheidsonderzoek.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Contactgegevens

GGD'en kunnen met vragen of ondersteuningsbehoeften aankloppen bij het coördinatieteam.

Vragen per telefoon

- PSH-vragen: 06-19915553 (ARQ Kenniscentrum Impact)
- GOR-vragen: 06-51617555 (Martine Mulder)

Vragen per mail

- Vragen over PSH en GOR kunnen per mail gesteld worden aan cGM@rivm.nl.

De leden van het coördinatieteam zijn: Sjef Timmermans en Maaïke van den Biggelaar (GGD GHOR Nederland), Wera van Hoof, Charlie Steen, Noor Jansen (ARQ), Michel Dückers (Nivel/ARQ), Femke de Zwart (RIVM/cGM), Martine Mulder (cGM/GGD ZW).